

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה. עא.

עין משפט
נר מצוה

צו א מיי פ"ח מהל'
אסורי ביאה הלכה כו
סמג לאין קנה טוש"ע
אח"כ פ"ז סעי' י'
צו ב מיי פ"ח מהל'
מאכלות אסורות
הלכה כ סמג לאין קנה
טוש"ע י"ד ס' קלז סעיף
ג:
צו ג מיי שם הלכ' כ
ועיין בהשגות ובספד
משה סמג שם טוש"ע שם
סעיף ה:
ק ד ה מיי שם טוש"ע
שם סעיף ו:
קא ו מיי שם הלכ' כג
טוש"ע שם סעיף ז:
קב ז מיי פ"ח מהל'
זביה הלכה יד סמג
עין פב טוש"ע ח"מ ס' קלז
סעיף ג בהג"ה:

ורמיניה עיר שבבשורה ברקום. וא"ל למא' היא מיייר לאחר גמר המלחמה דלא יש להם פנאי וי"ל דמשמע בכל ענין אפי' קודם גמר המלחמה: **הא לא דמיא אלא לסיפא אבא** ואומר מלשני מן העווצר. פי' רש"י משום דבינו יחילא דכי א"ל הכי

מותר משום דמצי לסלוקי בזווי מן העווצר וא"כ כי נמי יהיז העווצר כוכבים יין לעוצר לאו שליחות דישאל קא עציז ומשו"ה שרי (י) כי הא"י גוונא אכל כי א"ל עול תחתי משמע הלשון היה תחתי במקומי וכל מה דיהיז כאלו יהיז ישראל דמי דהא במקומו הוא כפ"ה ול"ל דא"ל פשטיא דמלגני מן העווצר דשרי כיון דמיייר דיכול לסלקו לכן ג"ל שהישראל חייב למלך יין (י) (נכס) מ"מ שרי כי א"ל מלגני מן העווצר משום דמשמע ה"ק ליה סלק אותה צמה שמוכל אכל אינו מוזהר לו לפרוע יין נסך ולכך שרי אפי' לא מצי לסלוקי בזווי אלא בזין נסך ואפילו הקדים לו דינר ואמר לעיל (דף סג): דלסיר גבי פועלים הכא שרי דהתם היינו טעמא משום דהוא מקדים לו הדינר בשביל שיתן מיין נסך לפועלים אכל הכא קא"ל שסלקנו צמעות אס יכול הלכך לא חשיב כפורע (ז) יין מיין נסך אכל כי א"ל עול תחתי הוי כמו שא"ל פרע למלך תחתי כמו שאני חייב לו יין וגמלא פרע חובו מיין נסך ואפילו לא הקדים דינר אסור מטעם דפירשמי: **אמר אמימר משיבה בעווצר כוכבים קונה תדע** דהני פרסאי משרדי פרדשני אהרדי ואלא דהרי בהו רב אשי אמר (ט) לעולם אימא לך משיבה בעווצר כוכבים אינה קונה והאי דלא דהרי בהו (ז) דרמות רוחא הוא דנקיטא להו אמר רב אשי מנא אמינא לה מדאמר להו רב להנהו סבורתי כי בייליתו חמרא לעווצרי כוכבים שקלו וזוי מינייהו והדר כילין להו ואי לא נקיטו בהדיהו וזוי אויפנהו והדר שקילו מינייהו כי חיכי דתריהו הלואה גבייהו דאי לא עבדיתו הכי כי קא הוי יין נסך ברישתיכו קא הוי ובי שקילתו דמי יין נסך קא שקילתו ואי ס"ד משיבה בעווצר כוכבים קונה מדרמשה

ומה שמציא ראיא מפרדשני דפרסאי אין זה כ"א אמתלא בעלמא שמנהא אבותיהם מן הפרסיים שאינם חוזרים אחר המשיכה ש"מ שכן הדין: **פרדשני** דורוונות ואלא דהרי בהו. אלמא קנהו במשיכה ל"א מתשבות הגאונים מי שיש לו כור חטים כו' (ז) פי' בקוננו' זה עיקר דלישנא קמא קני במתנה הוא והוא צא לומר דמשיכה קונה במקח וממכר ואור"י דאפי' למ"ד אינה קונה כרב אשי בסמוך ד"מ כגון דליכא כספא אכל במתנה ומהנה דליכא כספא כ"ע מדור דקני במשיכה או בהנהגה: **רב אשי אמר משיבה בעווצר כוכבים אינה קונה**. לא לדיחויא בעלמא קאמר רב אשי הכי אלא לפי האמת כדמוכח במסכת בכורות פרק ז' (סג): דקאמר רב אשי מדרישא משיכה אינה קונה סיפא נמי משיכה אינה קונה אלמא הכי ס"ל לרב אשי הלכך ל"ג במילתא דרב אשי לעולם אימא לך פ"ת דאע"ג דרב אשי בתרא הוה לית הלכתא כוותיה דהאי אלא קי"ל כדאמימר דאמר משיכה בעווצר כוכבים קונה דס"ל כר' יוחנן דפרישמי והלכה כרבי

יוחנן לגבי רשב"ל ופולגתא (ז) היא דר' יוחנן פרק הזהב ד"מ מו: ר' יוחנן סבר מעות קונות דבר מורה וא"כ לדידיה דרשין לעמיתך בכסף ולעווצר כוכבים במשיכה ורשב"ל סבר מעות מפורשת מן התורה בישראל וא"כ דרשין לעמיתך במשיכה ולעווצר כוכבים בכסף והכי מוכח בזכורות והלכך משיכה בעווצר כוכבים קונה כר' יוחנן ואע"ג דרצא קאמר התם פ' הזהב קרא ומתניתין מסייע לרשב"ל לא משום דס"ל לרבא כרשב"ל אלא מ"מ לא קשיא לר' יוחנן דרבי יוחנן דמי להו שפיר כדפי' התם ותדע דהכי הוה כדפי' דלא משום דרצא סבר כרשב"ל קאמר הכי שהרי רבא גופיה פסיק פרק החולין (יבמות לו. וסג) כרשב"ל לגבי ר' יוחנן בתלת וחשיב להו התם אלא בעלמא בכל המקומות הלכה כר' יוחנן ואם היה סובר רבא כרשב"ל בההיא דמשיכה מפורשת מן התורה א"כ ה"ל למיחשביה התם וליכא למימר דלא חש למיחשביה משום דמתניתין מסייע ליה לרשב"ל דהא צהני תלת דקחשיב התם איכא דתניא כוותיה דרשב"ל ואפי' קחשיב לה התם אלא ודאי סבר כר' יוחנן דבההיא דמעות קונות בישראל א"כ לעווצר כוכבים במשיכה כדפי' א"כ המקנה צהמה לעווצר כוכבים כדי לפוטרה מן הבכורה לרבי שימשכנה העווצר כוכבים וזכך סגי בלא כסף מיהו רש"י פ' משיכה אינה קונה בעווצר כוכבים אלא כסף דאין הלכה כר' יוחנן אלא כרשב"ל משום דרצא ס"ל כוותיה פ' הזהב מדקאמר קרא ומתניתין מסייע ליה לרשב"ל וכי תימא א"כ אמאי לא חשיב לה בהחולין דהדי הנהו תלת ז"ל משום דההיא דההב משיכה קונה קא"ל רשב"ל פ' שני (ז) בשמיה דר' אשעיא וצ"ל החולין אינו זוכר אלא הנהו דקאמר רשב"ל משמיה דרפשיה דה"ל לא קא חשיב מילתא דיננה לשחיטה מתחילה ועד סוף דפ' השוחט (חולין דף כט:): משום דמשמיה דלוי קצא אמרה רבי שמעון בן לקיש (י) והרואה לחוש לדברי רש"י ור"ת המקנה צהמה לעווצר כוכבים לפוטרה מן הבכורה לרבי שימשכנה העווצר כוכבים וגם משיכה העווצר כוכבים צסימטא או לרשותו של עווצר כוכבים שהוא שלו ואם אין לו רשות לעווצר כוכבים מקנה לו הישראל חדר צהמה לעווצר כוכבים יעול ויפתח דצהי קני ליה לרשות כדאמר בגיטין פ' הורק (דף עו:): ותיחוד ותפתח ואח"כ ימשוך העווצר כוכבים אומה טרפה ואיכא מ"ד אפי' אזנו וגרלא להחמיר ולהקנות לעווצר כוכבים דבר שעושה אותה טרפה כגון הריאה והראש מן הצהמה או מן העווצר כשהיא מעוברת אמנם א"ל שיתן העווצר כוכבים מעות שוה הראש והריאה אלא סגי שיקנס צפרוטה ואע"פ ששוה יותר כפלים אפי' אין לחוש משום ציטול מקח שאין סהדי שהישראל גמר ואקני לעווצר כוכבים כדי להפטר מן (ז) הצהמה: **שקילין** וזוי מינייהו והדר ביילין להו בו' ואי ס"ד משיבה בעווצר כוכבים קונה מדרמשה עווצר כוכבים קנייה בו' לא צריכא דביילין ורמי למנא דעווצר כוכבים. פירוש אכל לעולם משיכה בעווצר כוכבים קונה כדפי' והקשה ר"ת כיון דמשיכה בעווצר כוכבים קונה אס כן מעות אינם קונות ואם כן מה היה מועיל המעות שהיו נותנים מתחלה מ"מ הוי יין נסך צרשותו של ישראל מיד שנגע בו ועדיין אינו של עווצר כוכבים עד שימשכנו כיון דמשיכה קונה ולא מעות ומיד שנגע בו העווצר כוכבים נעשה יין נסך צרשות ישראל

כרקום. (א) מתרגמינן מלור [דברים כ] (ב) כרקומין: **כל כהנוס.** הנמנלות בתוכה פסולות לנעילהן דאשת כהן אסורה אף באונס אכל אשת ישראל לא. הא הכא דשעת מלחמה היא וקמני אסורות דיש פנאי לנעול: **לנסך אין פנאי.** דילך הניסוך לא תקיף להו וטרודין במלחמה:

נעול יש פנאי. דתקיף להו ירריהו: **בתנאי מותר לומר לו סן לנו אם דמי.** דהא לא קנו לה והוא אינו חייב לכן אלא מעות ותניא לעיל (דף סד.) ישראל שנושה בעווצר כוכבים מנה מכר עבודת כוכבים והציא לו יין נסך והציא לו מותר: **גב' לא והפס עלי מנה המלך.** ארנונא שהיו נותנין ממזבזותיהן ומנהמותיהן (ו) עשור ישראל זה שחייב לתת למלך יין מותר לומר לעווצר כוכבים הפס עלי אע"ג דקא יהיז הא"י עווצר כוכבים יין נסך והאי ישראל הוא פרעיה דמיה כיון דהוה מצי לסלוקי לשלחא דמלכא בזווי כי יהיז ליה עווצר כוכבים יין נסך לאו שלוחיה דישאל הוא: **עול תחתי לעוצר** היכנס במקומי להפס את השוטר כמו זה יעצור צעמי (שמואל א טו.) ל"א לשון אורז שממנה על אורזות יין ושמן של מלך לגזות ולאזור: **עול תחתי קאמר.** כיון דא"ל עול תחתי (ט) הוי משמע הוי במקומי וכל מאי דיהיז ליה עווצר כוכבים הוי כאלו יהיזיה ישראל דהא במקומו הוא: **הא.** דרב יהודה לא דרשא אלא לסיפא: **אכל אומר לו מלגני מן העווצר.** (י) דאפשר לסלוקיה בזווי הלכך למיתב ליה חמרא לאו שלוחיה הוא: **בתנאי המוכר יינו לעוצר כוכבים פסק.** עמו מעות עד שלא מלד דמיו מותרין. מפרש בגמרא טעמא איכא דמוקי לה משום משיכה בעווצר כוכבים (י) קנה הלכך כשמודד

היינו משיכה וקנייה עווצר כוכבים מיד דהוה ליה לישראל וזוי גבי דעווצר כוכבים צהלואה ויין נסך לא הוי עד דנגע ציה: **מדד עד שלא פסק דמיו אסורין.** דעווצר כוכבים לא קנייה במשיכה דכיון דלא פסק דמיו לא סמכה דעמיה (י) הלכך כי נגע ציה הוי יין נסך דישאל. ואיכא דמוקי לה כשהקדים לו עווצר כוכבים מעות לישראל ובגמרא מפרש לה: **גב' משיכה בעווצר כוכבים קונה.** אע"ג דלא יהיז עווצר כוכבים דמי לישראל (י) משין מיניה קנייה וכן ישראל מעווצר כוכבים: **פרדשני.** דרזין. ולא דהרי צה. השולחין אלמא במשיכה קניניהו המקבלין. ל"א מתשבות הגאונים פרדשני מי שיש לו כור חטין למכור פוסק דמים ללוך והולך לציט ומשגר לו קב חטין לראות כמה הן יפות ואם מעבד הלוך אותו קב אללו מתקיים המקח ואם אינו חפץ צהן מחזירו: **רב אשי אמר אינה קונה.** אלא צמתן מעות קנו: **דרמוס רוחא.** גסות: **ספויטא.** מוכרי יין: **מדרמשה**

יוחנן לגבי רשב"ל ופולגתא (ז) היא דר' יוחנן פרק הזהב ד"מ מו: ר' יוחנן סבר מעות קונות דבר מורה וא"כ לדידיה דרשין לעמיתך בכסף ולעווצר כוכבים במשיכה ורשב"ל סבר מעות מפורשת מן התורה בישראל וא"כ דרשין לעמיתך במשיכה ולעווצר כוכבים בכסף והכי מוכח בזכורות והלכך משיכה בעווצר כוכבים קונה כר' יוחנן ואע"ג דרצא קאמר התם פ' הזהב קרא ומתניתין מסייע לרשב"ל לא משום דס"ל לרבא כרשב"ל אלא מ"מ לא קשיא לר' יוחנן דרבי יוחנן דמי להו שפיר כדפי' התם ותדע דהכי הוה כדפי' דלא משום דרצא סבר כרשב"ל קאמר הכי שהרי רבא גופיה פסיק פרק החולין (יבמות לו. וסג) כרשב"ל לגבי ר' יוחנן בתלת וחשיב להו התם אלא בעלמא בכל המקומות הלכה כר' יוחנן ואם היה סובר רבא כרשב"ל בההיא דמשיכה מפורשת מן התורה א"כ ה"ל למיחשביה התם וליכא למימר דלא חש למיחשביה משום דמתניתין מסייע ליה לרשב"ל דהא צהני תלת דקחשיב התם איכא דתניא כוותיה דרשב"ל ואפי' קחשיב לה התם אלא ודאי סבר כר' יוחנן דבההיא דמעות קונות בישראל א"כ לעווצר כוכבים במשיכה כדפי' א"כ המקנה צהמה לעווצר כוכבים כדי לפוטרה מן הבכורה לרבי שימשכנה העווצר כוכבים וזכך סגי בלא כסף מיהו רש"י פ' משיכה אינה קונה בעווצר כוכבים אלא כסף דאין הלכה כר' יוחנן אלא כרשב"ל משום דרצא ס"ל כוותיה פ' הזהב מדקאמר קרא ומתניתין מסייע ליה לרשב"ל וכי תימא א"כ אמאי לא חשיב לה בהחולין דהדי הנהו תלת ז"ל משום דההיא דההב משיכה קונה קא"ל רשב"ל פ' שני (ז) בשמיה דר' אשעיא וצ"ל החולין אינו זוכר אלא הנהו דקאמר רשב"ל משמיה דרפשיה דה"ל לא קא חשיב מילתא דיננה לשחיטה מתחילה ועד סוף דפ' השוחט (חולין דף כט:): משום דמשמיה דלוי קצא אמרה רבי שמעון בן לקיש (י) והרואה לחוש לדברי רש"י ור"ת המקנה צהמה לעווצר כוכבים לפוטרה מן הבכורה לרבי שימשכנה העווצר כוכבים וגם משיכה העווצר כוכבים צסימטא או לרשותו של עווצר כוכבים שהוא שלו ואם אין לו רשות לעווצר כוכבים מקנה לו הישראל חדר צהמה לעווצר כוכבים יעול ויפתח דצהי קני ליה לרשות כדאמר בגיטין פ' הורק (דף עו:): ותיחוד ותפתח ואח"כ ימשוך העווצר כוכבים אומה טרפה ואיכא מ"ד אפי' אזנו וגרלא להחמיר ולהקנות לעווצר כוכבים דבר שעושה אותה טרפה כגון הריאה והראש מן הצהמה או מן העווצר כשהיא מעוברת אמנם א"ל שיתן העווצר כוכבים מעות שוה הראש והריאה אלא סגי שיקנס צפרוטה ואע"פ ששוה יותר כפלים אפי' אין לחוש משום ציטול מקח שאין סהדי שהישראל גמר ואקני לעווצר כוכבים כדי להפטר מן (ז) הצהמה: **שקילין** וזוי מינייהו והדר ביילין להו בו' ואי ס"ד משיבה בעווצר כוכבים קונה מדרמשה עווצר כוכבים קנייה בו' לא צריכא דביילין ורמי למנא דעווצר כוכבים. פירוש אכל לעולם משיכה בעווצר כוכבים קונה כדפי' והקשה ר"ת כיון דמשיכה בעווצר כוכבים קונה אס כן מעות אינם קונות ואם כן מה היה מועיל המעות שהיו נותנים מתחלה מ"מ הוי יין נסך צרשותו של ישראל מיד שנגע בו ועדיין אינו של עווצר כוכבים עד שימשכנו כיון דמשיכה קונה ולא מעות ומיד שנגע בו העווצר כוכבים נעשה יין נסך צרשות ישראל

הגהות הב"ח

(א) במשנה אומנין ישראל כ"ל ומיתב של נמחק: (ב) גב' רב אשי אמר (נעול) אימא לך תא"מ וי"צ בתוס' לא גרס ליה וכן משמע בפשי"י שלפנינו: (ג) רש"י ד"ה כרכום מצור מתרגמינן כרכומין ד"ה כל וכו' דהא הכא: (ד) ד"ה לא והפס וכו' ומנהמותיהן העשור למלך וישאל זה וכו' ואע"ג דקא יהיז ליה עווצר כוכבים יין נסך והאי ישראל הוא פרעיה דמיה כיון דהוה מצי לסלוקי לשלחא דמלכא בזווי כי יהיז ליה עווצר כוכבים יין נסך לאו שלוחיה דישאל הוא: (ה) ד"ה עול וכו' עול תחתי משמע לל"ל ומיתב הוי נמחק: (ו) ד"ה אכל וכו' מ"ל העוצר דכיון דאפשר לסלוקי בזווי אי בעי למיתב ליה: (ז) ד"ה המוכר וכו' עווצר כוכבים קונה הלכך כשמודד דהיינו משיכה וכו' והוה ליה: (ח) ד"ה מלד וכו' לא סמכה דעמיה שיכול להעלות דמיו הדבה הלכך כי נגע וכו' מעות לישראל ואי"ה כל זמן שלא פסק א"ל סמכא דעמיה דעווצר כוכבים ובגמרא מפרש לה: (ט) ד"ה משיכה כו' לישראל מכי משין: (י) תוס' ד"ה הא לא וכו' ומ"ה שרי רב כי הא וכו' דמשמע דה"ק: (כ) ב"ד כפורע חובו מיין נסך: (ל) ד"ה פרדשני וכו' חטים כו' כך פי' בקונטרס: (מ) ד"ה רב אשי וכו' ופולגתא דרבי יוחנן ורשב"ל דהיא פ' הזהב: (נ) ב"ד קא"ל רשב"ל פ' שני דבכורות משמיה דר' אשעיא: (ס) ב"ד להפטר מן הבכורה היסוד:

מוסף רש"י

כרקום. מלור מתרגמינן כרכומא (ובכורות כו.). פסולות. אסורות לנעילהן דאשת כהן אסורה באונס (שם).